

SPLOŠNA PREMOGARSKA STAVKA

150,000 premogarjev stavka v antracitnih poljih. Predsednik ne vidi nikake nevarnosti za narod. Zvezna intervencija malo vrjetna, dokler ne bo nastopil kongres na temelju poročila komisije. Rovi v Wyoming dolini so bili zaposleni do zadnje ure.

SWAMPSCOTT, Mass., 1. septembra. — V prepričanju, da ne pomenja stavka v antracitnih rovi nevarnosti za narod, je vztrajal predsednik Coolidge včeraj pri svojem sklepu, da se zvezna vlada ne bo vmešavala v spor med delodajalci in premogari. Konferencam z različnimi veljaki, med katerimi je bil tudi John Hays Hammond, prejšnji načelnik United States Coal Commission, so sledila oficijelna ugotovila, da se ni eksekutivna politika glede premogarske stavke prav nič izpremenila.

Vsa poročila, katera je dobil predsednik od svojih tovarišev v vladi in od privatnikov kot je naprimer Hamond, so poudarjala dejstvo, da je velika zaloga antracitnega premoga na površini in da se bo javnost kmalu naučila uporabljati nadomestila.

Hammond je predlagal, naj zahteva predsednik od kongresa sprejem postav, temelječih na priporočilih premogovne komisije leta 1923. Namignilo se je v pričetku poletja, da ima predsednik v mislih tak korak kot splošno odpomoč ter jamstvo, da bo v bodoče javnost zavarovana pred nadaljnjimi stavkami ter pretnjami s stavko. Predsednik je mnenja, da se ne bo pojavilo pomanjkanje premoga pred sestankom kongresa, katerega bo nato v slučaju potrebe naprosil za primerno zakonodajo.

WILKES-BARRE, Pa., 31. avgusta. — Kot poročajo kompanijski uradniki, so danes rovi v Wyoming dolini skoro normalno obratovali.

Delavci so tekom dne odnesli svoje orodje iz rovv. Kompanijski uradniki pravijo, da bodo še tekom noči odstranjene mule. Produkcija pa ni bila prizadeta.

HAZELTON, Pa., 1. septembra. — Antracitni rovi v Lehigh polju so bili ovirani vsled pomanjkanja delavcev tekom zadnjega dne pravomočnosti kontrakta, in produkcija je bila vsled tega manjša kot kateregakoli dne v zadnjih dveh tednih.

SCRANTON, Pa., 1. septembra. — Zadnji dan kontrakta med antracitnimi premogari in delodajalci so bili rovi zaposleni, in doma je ostalo le nekako pet tisoč delavcev od skupnega števila 60,000.

V poročilih iz antracitne pokrajine je značilno eno dejstvo, — namreč sklep Lehigh Coal and Navigation Company, da spravi mule iz rovv na površino.

Mul nikdar ne vzamejo iz rovv, razven kadar pričakujejo dolgo prekinjenje obratovanja. Lehigh Coal and Navigation Company je pod vodstvom Samuela D. Warrinerja, načelnika skupine delodajalcev. Ta mož diktira bolj kot katerikoli drugi politiko delodajalcev.

Odstranjenje mul iz rovv njegove kompanije je vsled tega znamenje, da je pripravljena zveza antracitnih delodajalcev, koje načelnik je Warriner, na dolg boj in da ne obstaja za trenutek nikak sklep, da se poskusi z obratovanjem brez odobrenja United Mine Workers.

Neredi se niso vršili. V vsaki stavki izza časa, ko so bila antracitna premogovna polja unjonizirana, je bila odložitev orodja signal za počitnice. Edina razlika v tem letu je vsebovana v nekem poročilu iz Hazeltona, v katerem se glasi, da namerava veliko število premogarjev tekom štrajka vpriporiti daljša potovanja z avtomobilom.

S stališča United Mine Workers ne pomenja sedanje stanje stavke, temveč le prekinjenje. Vodeči organizacije so pojasnili, da so možje prenehali delati, ker ni nikakega mezdnege dogovora. Razlika med stavko in prekinjenjem se tiče v glavnem unijske blagajne. V slučaju stavke dobivajo stavkarji podporo, v slučaju prekinjenja pa ne.

Prostovoljna smrt postarnih zakoncev.

Samomor, ki je bil izvršen predvčerajšnjem, je bil zasnovan 22. maja. Žena je umrla z možem — Policija pravi, da je ostala dvojica nezaveštna vsled plina.

Smrt Nilsa Andersena, starega tri in šestdeset let ter njegove žene, Nellie, stare eno in petdeset let, je bila posledica zastrupljenja s plinom. Po preiskavi je policija izjavila, da ni ničesar sumljivega, očitno dvojica samomor.

Mary Davidson, sosedka Andersenovih, je zahtevala včeraj zjutraj plin iz kroga stanovanja zakonskega para na 62. cesti v Brooklynu. Obvestila je nekoga policista Fort Hamilton postaje, ki je vdril v hišo ter našel Andersena in njegovo ženo ležečo na tleh. Iz plinske peči je uhajal plin. Oba sta bila mrtva že več ur.

Pozneje je dospela Mrs. Faughan, hčerka Andersena, s svojim možem in nadaljnjim policistom. Dobil je pismo od svojega očeta, v katerem je namignil, da si namerava vzeti življenje. — Skrbni za mater, — se je glasilo v pismu. Nadaljna hčerka, Mrs. Stroh, je dobila slično pismo.

Andersen je bil izvršten mizar in tesar, je vedno dosti zaslužil za udobno življenje ter je bil stalno zaposlen prav do prejšnje sobote.

Dve pred par meseci sta on in njegova žena živela zelo srečno v udobnem domu z mno svojih treh hčer. Mrs. Helen Stroh in njemu možem. Vsled nekoga družinskega spora pa sta se Stroh in njegova žena preselila.

Včeraj naj bi se družina Stroh vrnila v hišo. Stroh je kapil hišo ter obvestil postarno dvojico, da namerava živeti v njej.

V notranjosti udobno izgledajoče hiše so bile vse sobe prazne, z izjemo ene v drugem nadstropju, ki je vsebovala le eno posteljo. V kuhinji, kjer so našli trupla, je bila peč, miza, stol in nekaj ostankov hrane.

Mrs. Andersen je ležala v takem položaju, da se domneva, da se je dvojica tesno objemala, ko je padla v nezavest.

Angleški mornarji bodo zastavkali.

SOUTHAMPTON, Anglija, 30. avgusta. — Dosedaj je stavkalo le nekaj delavcev po angleških pristaniščih, včeraj se je pa izvedelo, da nameravajo zastavkati vsi angleški premogari, tudi oni, ki so zaposleni na prekoceanjskih parniških.

Danes se je vršilo veliko zborovanje, pri katerem je bilo sklenjeno, da bo napovedan generalni štrajk, ako kompanije ne ugođe delavskim zahtevam.

Večina premogarjev se je pripravila na prekinjenje obratovanja in ti bodo lahko prestali dolgo obleganje, na katero se delodajalci očitno pripravljajo. Kar se tiče manj srečnih, pa imajo krajnje unijske blagajne rezervne sklade.

Te rezerve bodo ojačene tekom stavke s prispevki vzdrževalnih mož, ki bodo ostali na delu. Na temelju unijskih pravil bodo prispevali ti možje vsaki teden pa en dan plače na korist nezaposlenih.

Kljub poročilom o možni oficijelni intervenciji ni še nobenega znaka, da bi zvezni ali državni uradniki posegli v položaj. Justični department ima na delu svoje agente, ki bodo natančno zasledovali razvoje, vendar pa ni bilo še nobenih pretenj z injunkcijami, ki so igrale tako važno vlogo v stavki uslužbencev železniških delavnic pred tremi leti ali v bituminozni stavki leta 1919.

Zrakoplovni polet na Havajsko otočje.

Eno mornariških letal je že na polovico dovršilo polet. — Nadaljno letalo so našli nepoškodovano na morju.

SAN FRANCISCO, 1. sept. — Potem ko je že prevozil polovico poti do Havajskega otočja je nadaljeval vodilni aeroplan svoje potovanje proti zapadu.

Oba aeroplana sta težka po 19,500 funtov ter sta zapustila San Francisco v poskusu, da dospeta na Havajsko otočje brez prekinjenja.

Drugi aeroplan se je spustil nekako tristo navtičnih milj južno od San Franciscosa na vodo, poleg rušilec William Jones, ki naj bi eventualno priskočil na pomoč. Rušilec pa je nato sporočil, da ni aeroplan nič poškodovan in da se bo moštvo dvignilo v zrak za nadaljni polet ali za povratek v San Francisco.

Pogreb osebnega prijatelja Lincolna.

V stanovanju sina Ralpa so se vršile pogrebne slovesnosti za William O. Stoddardom, ki je v soboto zvečer mirno zaspal v visoki starosti devetdesetih let. Bil je privatni tajnik predsednika Lincolna, kar ga je kot mlad uradnik privikrat pripravilo kot predsedniškega kandidata v listu Illinois Gazette.

Stoddardom je preminul eden redkih se preživelih mož, ki so igrali važno vlogo v državljanski vojni. Vojne se je udeležil kot stotnik ter se je nahajal med pečico, ki je vjela prvi sovražni čoln na Potomacu. Do svojega sedemdesetega leta je bil žurnalistično delaven. Imel je dva sina, ki še čba živita.

Odgojenje novega poskusa.

BOULOGNE, Francija, 11. sep. Drugi poskus Gertrude Ederle, da preplava Angleški kanal, je bil vsled slabega vremena odgojen na sredo ob sedmih zjutraj. Južno-zapadni veter, ki se je nenadno dvignil, je zelo razburkal morje in treba je bilo vsled tega preložiti poskus.

Smrtna kosa.

V Vipavi je preminula dne 11. avgusta v visoki starosti 87 let Alojzija Premru, roj. Pahor. Družinam sinov Ivana in Aleksandra Premru ter hčeri Alojziji Dolene, roj. Premru, bivajočim v So. Norwalk, Conn., je pobrala nemila smrt z njo ljubljeno mamo, babico in prababico.

Sovjeti so povzročili stavko mornarjev?

Ruski sovjeti skušajo uničiti angleški imperij, — je izjavil načelnik mornariške uniije, ki je dospel v Quebec. — Več nadaljnjih pristanišč prizadetih. — Majestic najbrž ne bo mogel odpluti.

QUEBEC, Canada, 1. sept. — Havelock Wilson, predsednik angleške narodne mornarske uniije, je rekel, ko je dospel semkaj iz Anglije, da pomenja stavka angleških mornarjev, katere uniija ni odobrila, napor sovjetov, da uničijo angleški imperij.

Rdeči spoznavajo, da je naš parobrodstvo glavna žila ter spajajoči člen cesarstva, — je rekel Wilson. — Že dolgo časa mečejo sovjeti poželjive poglede na angliško parobrodno industrijo v prepričanju, da bi njih propaganda obsegala ves svet, če bi se jim posrečilo dobiti na svojo stran mornarje in da bi bilo na ta način mogoče strmoglaviti vlade v vseh deželah ter izvesti svetovno revolucijo.

Nobenega dvoma ne more biti, da so ti agitatorji plačani od ruske sovjetske vlade.

LONDON, Anglija, 1. sept. — Stavka mornarjev proti pred kratkim objavljenemu sklenjenju plač je dobila včeraj v številnih pristaniščih bolj resno lice.

Gibanje se je razširilo na Southampton, kjer ni hotela podpisati pogodbe posadka Royal Mail parnika Arlanza, ki bi moral odpluti v petek v Buenos Aires. V Hull se je poskusno glasovanje skoro soglasno izreklo za stavko. Boje se, da se bo zakasnil odhod številnih nadaljnjih parnikov.

Lastniki Arlanza so dali izraza prepričanju, da bo mogoče dobiti drugo posadko za parnik, a velika negotovost prevladuje glede raznih drugih parnikov, ki bi morali odpluti v Southampton tekom tedna. Najbolj prizadeti so inženirski štabi.

Najbolj prizadet v Southamptonu je White Star parnik "Majestic", ki bi moral v sredo odpluti v New York. Uradniki niso mogli ne zanikati ne potrditi poročila, a so mnenja, da bo mogoč parnik odpluti ob določenem času.

Zadreg se so pojavile tudi v Avonmouth, kjer so mornarji parnika "Piado" iz Nove Zelandije sprejeli resolucijo, da bodo zadržali parnik, dokler ne bodo lastniki razveljavili odredbe glede sklenjenja plač.

Odpravljen je prohibicije v Rusiji.

MOSKVA, Rusija, 31. avg. — Na temelju odločbe centralnega izvrševalnega komiteja bo z dnem 1. oktobra dovoljeno izdelovanje žganja s šestdesetimi odstotki ter takozvane vodke s 40 odstotki. Pravica izdelovanja alkoholnih pijač je dovoljena le tvečkam, ki imajo vladni monopol, a prodaja je dovoljena neomejeno po vsej sovjetski Rusiji.

Sovjetska vlada je skušala nekaj časa uvesti prohibicijo, a prišla je do spoznanja, da je napravila napako in vsled tega je zopet dopustila žganje vodke, najbolj priljubljene pijače mužikov. Dosedaj je bila alkoholna vsebina vodke določena na trideset odstotkov, a vlada je pronašla, da se mora neprestano boriti proti tvečkarjem ter je vsled tega zvišala alkoholno vsebino vodke od 60 na 90 odstotkov.

VPRAŠANJE EVROPSKIH DOLGOV

V Washingtonu se je izvedelo, da se ne bo Caillaux skušal poslužiti koncesij Anglije v svojih pogajanjih z ameriško komisijo za fundiranje dolgov. Italijanska misija bo dospela oktobra meseca. — Zakladnica upa, da bodo vsi dolgovi fundirani do sestanka kongresa.

WASHINGTON, D. C., 1. sept. — Zakladniški urad upa, da se bo dosegla uravnava vojnega dolga s Francijo in sicer po sprejemu poročila iz Pariza, da je finančni minister Callaux prepričan, da bo v devetih dneh uspešno zaključil pogajanja in da se noče poslužiti provizoričnega francosko-angleškega dogovora kot merila za svoje pogoje.

Če navdaja Caillaux odkritosrčna želja, da poravna dolg in če ne manevrira le v namenu, da dobi odlog v slučaju izjalovljenja, — kot sumijo pesimistični vladni uradniki, — potem je zakladnica mnenja, da se bo lahko iznebila vseh svojih problemov glede vojnih dolgov ob pravem času.

Italijanska vlada je sporočila, da bo prišla njena komisija za fundiranje dolga v Združene države sredi oktobra, takoj po zaključenju pogajanj s Francozi.

Jasno je, da je francoski finančni minister izdatno izpremenil svoj ton, odkar se je vrnil iz Londona, po razpravi glede francosko-angleškega dolga. Včerajšnja poročila iz Pariza so bila prava uteha za člane ameriške komisije. Ti so se namreč bali zaheve Caillauxa, da se vzame francosko-angleške obrestne mere za uzorec.

Včerajšnja poročila so odpravila dosti sumov in sovražnega ozračja, katero je ustvarilo prejšnje stališče Caillauxa. Zakladniški uradniki ne vidijo sedaj nobenega razloga, zakaj naj bi ne bile razprave s francosko komisijo harmonične.

Ameriška komisija bo najbrž imela uvodno sejo, da se pripravi za sprejem francoske komisije. Včeraj so zopet povdarjali, da se bo vlada še nadalje strogo držala svoje politike in da bo nasprotovala vsakemu poskusu, da se sprav plačevanje francoskega dolga v stik z nemškimi reparacijami.

Združene države so zainteresirane pri reparaciji le v toliko kot določa pariški dogovor za porazdelitev reparacijskih plačil iz Dawesovega načrta, da se odplača stroške ameriške okupacijske armade v znesku \$254,000,000.

Pogajanja z banditi.

HARBIN, Mandžurija, 1. sept. Dr. Harvey Howard, amer. specialist za očne bolezni na zdravniškem kolegiju v Pekingju, katerega so dne 20. julija vjeli banditi, se nahaja v rokah skupine banditov, kojih število ne presega deset in ki zahtevajo zanj odkupnino. Banditi se nahajajo v nekem skritišču ob Sungari reki, nimajo konj ter jih zasleduje milica na konjih.

Italijanski zastopniki na kongresu.

ROM, Italija, 30. avgusta. — Zborovanje juristov je danes sklenilo, da se udeleži juristskega kongresa, ki se bo začel prihodnjega tedna v Londonu. Italijanske juriste bo zastopalo pet delegatov.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$19.00 2000 Din. — \$37.80 5000 Din. — \$94.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.00 500 lir \$21.50

300 lir \$13.20 1000 lir \$42.00

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljave, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 4987

